

Beroepsbevolking en opleidingsniveau

De Deventer beroepsbevolking nader belicht

**Eenheid Strategische Ontwikkeling
Team Kennis en Verkenning
Juni 2007
Chantal van den Boorn**

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING.....	3
1. METHODE VAN ONDERZOEK EN KADERSTELLING.....	4
1.1. RANDBEPALINGEN WERKZAME BEROEPSBEVOLKING	4
1.2. DEFINITIES.....	5
2. DE WERKZAME VERSUS DE NIET-WERKZAME BEROEPSBEVOLKING	6
2.1. DE TOTALE POTENTIËLE DEVENTER BEROEPSBEVOLKING	6
2.2. LEEFTIJD.....	6
2.3. GESLACHT	7
2.4. ETNICITEIT	7
2.5. OPLEIDINGSNIVEAU	8
2.6. STARTKWALIFICATIE	8
2.7. OPLEIDINGSNIVEAU VAN DE TOTALE POTENTIËLE DEVENTER BEROEPSBEVOLKING	9
3. DE WERKZAME BEROEPSBEVOLKING NADER BELICHT	12
3.1. DE WERKZAME BEROEPSBEROEPSBEVOLKING VERGELEKEN DOOR DE JAREN HEEN.....	12
3.2. BEROEP.....	13
3.3. WOON-WERKVERKEER.....	14
3.4. OPLEIDINGSNIVEAU PER SECTOR.....	16
3.5. VERKREGEN NIVEAU DOOR WERK	17
3.6. HUIDIGE SCHOLING EN OPLEIDINGNIVEAU.....	18

INLEIDING

Verschillende partijen in Deventer, waaronder werkgevers, werknemers, onderwijsinstellingen, arbeidsvoorzieningen en de gemeente, zetten zich in voor een optimale sociaaleconomische ontwikkeling van Deventer. Men concentreert zich hierbij op het bestrijden van knelpunten op de arbeidsmarkt inzake scholing en opleidingskansen voor zowel werkenden als werkzoekenden.

Voor het monitoren van het Grotestedenbeleid voerde de voormalige afdeling Onderzoek en Statistiek van de gemeente tweejaarlijks een grootschalig bewonersonderzoek uit, waarin ook vragen over beroep en opleiding zijn opgenomen. Met de inwerkingtreding van het convenant GSB-III is de twee jaarlijkse periode vervangen in een drie jaarlijkse. In deze rapportage worden kenmerken van de beroepsbevolking en het opleidingsniveau van de totale potentiële Deventer beroepsbevolking van 18-64 jaar beschreven. Om de diverse elementen van de beroepsbevolking in kaart te brengen, is de rapportage opgesplitst in een aantal hoofdstukken.

In het tweede hoofdstuk, de werkzame versus de niet-werkzame beroepsbevolking, worden de relatieve verhoudingen van verschillende kenmerken gepresenteerd. Hierbij wordt uitgegaan van de totale potentiële Deventer beroepsbevolking. In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk volgt een beschrijving van het opleidingsniveau van de totale potentiële Deventer beroepsbevolking. Waar mogelijk wordt een vergelijking gemaakt met de resultaten van het Bewonersonderzoek 2004.

Sinds de invoering van het GSB is er vijf keer een rapportage gewijd aan de werkzame beroepsbevolking. De voorliggende rapportage is de zesde in deze reeks. In vergelijking met de voorgaande jaren wordt in het derde hoofdstuk de werkzame beroepsbevolking nader belicht naar omvang, leeftijd, opleidingsniveau en woon- werkverkeer. Daarnaast gaat dit hoofdstuk dieper in op het soort werk. Daarbij komen het beroep en de sector waarin men werkzaam is aan de orde. Ten slotte beslaat een groot deel van dit hoofdstuk een beschrijving van het opleidingsniveau van de werkzame beroepsbevolking. Er wordt inzicht gegeven in de opleidingen die op dit moment gevolgd worden. Daarbij wordt gekeken naar het niveau van de betreffende opleiding. Ook is in het bewonersonderzoek de vraag gesteld of men het idee heeft door werk- of levenservaring een hoger opleidingsniveau te hebben verkregen. In de laatste paragraaf volgt hierop het antwoord. Belangrijk element in dit hoofdstuk is het behalen van een startkwalificatie.

Daar het geen integrale telling betreft, maar slechts een steekproef, is het belangrijk te vermelden dat de cijfers in deze rapportage met enige voorzichtigheid gebruikt moeten worden. In het eerste hoofdstuk over de methodiek wordt hier ook iets over verteld.

Allereerst volgt nu een beschrijving van de methode van onderzoek en een definiëring van de begrippen in deze rapportage.

1. METHODE VAN ONDERZOEK EN KADERSTELLING

In het kader van het Grote Stedenbeleid wordt door de Gemeente Deventer (SO/KV) om de twee jaar een bewonersonderzoek gehouden. In dit onderzoek, dat onder andere de leefbaarheid, participatie en armoede in kaart brengt, zijn eveneens vragen opgenomen over opleiding en beroep. Deze vragen staan echter niet op zich en zijn ook niet bedoeld als vervanging of een alternatief voor een op te stellen integrale telling van de beroepsbevolking. De ontwikkelingen die dit onderzoek kan weergeven behoeven daarom een nadere nuancering.

Op de eerste plaats betreft het geen integrale telling, maar slechts een steekproef onder de bevolking van 18 jaar en ouder. Dit houdt volgens de onderzoekspraktijk in dat bepaalde groepen, zoals bijvoorbeeld de werkzoekenden, een lagere respons kennen. Op de tweede plaats zijn de vragen over beroep en opleiding eigenlijk bedoeld als achtergrondinformatie (zogenaamde verklarende variabelen). Met andere woorden; het bewonersonderzoek mag niet worden opgevat als een telling van de beroepsbevolking. Deze tellingen, waaraan in bepaalde beleidsvelden grote behoefte is, ontbreken. Dit is de reden dat toevlucht wordt gezocht tot het bewonersonderzoek. Welke informatie het wel kan geven wordt in de paragraaf over de randbepalingen ten aanzien van de werkzame beroepsbevolking toegelicht.

Het eerste bewonersonderzoek dateert van 1996, daarna is in 1998, 2000, 2002, 2004 en recentelijk in 2007 onderzoek uitgevoerd. Om de beroepsbevolking van Deventer in kaart te kunnen brengen is gebruik gemaakt van het bewonersonderzoek van 2007. Dit onderzoek is gehouden onder ongeveer 1.200 bewoners van 18 jaar en ouder te Deventer. Aan de hand van dit onderzoek is er een indeling gemaakt van de beroepsbevolking in de leeftijdscategorie van 18-64 jaar.

1.1. Randbepalingen werkzame beroepsbevolking

Bijgaand schema laat zien dat de bevolking van 18 jaar en ouder in verschillende categorieën kan worden ingedeeld. De ouderen (65 plussers) worden in het algemeen, alhoewel sommigen hiervan nog wel werkzaam zijn, niet meer tot de beroepsbevolking gerekend. De grootste categorie wordt gevormd door de werkzame beroepsbevolking. Werkzaam wil in deze zeggen minimaal 12 uur per week. De niet-werkzame beroepsbevolking omvat – naast de mensen die minder dan 12 uur per week werken - scholieren en studenten, werkzoekenden, arbeidsongeschikten en personen die werkzaam zijn in eigen huishouden.

studerend	werkzame beroepsbevolking 18 – 64 jaar	ouderen 65 plussers
	werkzaam < 12 uur per week	
	werkzoekenden	
	arbeidsongeschikten	
	werkzaam in eigen huishouden	

Er wordt aan de hand van de uitkomsten uit eerder genoemd bewonersonderzoek heel specifiek ingegaan op de werkzame beroepsbevolking van 18-64 jaar.

Van de ene kant is dit het meest harde deel uit het bewonersonderzoek, maar van de andere kant dient men zich ook te realiseren dat de cijfers met de nodige marges moeten worden gehanteerd. Want nogmaals benadrukt, het betreffen immers geen integrale tellingen, maar uitkomsten uit een steekproef onder de totale bevolking van Deventer.

1.2. Definities

In deze paragraaf geven we de definities van een aantal terugkerende begrippen. Wanneer deze begrippen in het rapport gebruikt worden hebben ze de betekenis zoals hieronder gedefinieerd.

Totale potentiële beroepsbevolking

In deze rapportage bedoelen we met de totale potentiële beroepsbevolking de totale groep Deventenaren van 18-64 jaar uit het bewonersonderzoek.

Werkzame beroepsbevolking

Personen die ten minste 12 uur per week betaalde arbeid verrichten.

Arbeidsparticipatie

Werkzame beroepsbevolking in procenten van de totale potentiële beroepsbevolking.

Niet-werkzame beroepsbevolking

De niet-werkzame beroepsbevolking omvat scholieren en studenten, werkzoekenden, arbeidsongeschikten, personen die werkzaam zijn in eigen huishouden en mensen die minder dan 12 uur per week betaalde arbeid verrichten.

Werkzoekenden

Ingeschreven werkzoekenden die geregistreerd staan bij Centrum voor Werk en Inkomen.

Startkwalificatie

Officieel is een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt een opleiding op het niveau van de basisberoepsopleiding (niveau 2, t/m 2^e leerjaar) binnen het mbo (het voormalige KMBO en leerlingwezen) of havo/vwo. Echter in deze rapportage gaan we uit van een diploma op mbo-niveau of havo/vwo niveau, aangezien het onderscheid naar niveaus moeilijk exact gemeten kan worden in het bewonersonderzoek.

2. DE WERKZAME VERSUS DE NIET-WERKZAME BEROEPSBEVOLKING

In dit hoofdstuk wordt uitgegaan van de totale potentiële beroepsbevolking in Deventer. Vanuit deze totale groep worden het werkzame en niet-werkzame deel met elkaar vergeleken. De volgende paragrafen tonen de werkzame versus de niet-werkzame beroepsbevolking naar verschillende kenmerken. In de eerste paragraaf wordt de omvang van de werkzame en de niet-werkzame personen weergegeven. In de paragrafen daarna wordt ingegaan op de kenmerken van beide groepen, waarbij leeftijd, geslacht, etniciteit, opleidingsniveau en startkwalificatie aan bod komen.

2.1. De totale potentiële Deventer beroepsbevolking

In Deventer bestaat de potentiële beroepsbevolking uit 60.500 personen. Zoals in tabel 1 is te zien zijn van deze groep 40.000 personen werkzaam en 20.500 niet.

Om een vergelijking te kunnen maken met het vorige bewonersonderzoek in 2004 worden van 2007 ook de cijfers exclusief Bathmen gepresenteerd. In 2005 is er namelijk een gemeentelijke herindeling geweest waardoor Bathmen nu ook tot Deventer behoort. Uit tabel 1 blijkt dat vergeleken met 2004 de totale omvang van de potentiële beroepsbevolking ongeveer gelijk is gebleven. Het aantal werkzame personen is vergeleken met 2004 wel gegroeid.

Tabel 1. Kerncijfers potentiële beroepsbevolking

	2007		2004
		()	
Totale omvang	60.500	(57.500)	57.000
Werkzaam	40.000	(38.000)	37.000
Niet-werkzaam	20.500	(19.500)	20.000

Bron: Bewonersonderzoek 2007 en 2004

2.2. Leeftijd

Uit onderstaande tabel blijkt dat 66 procent van de potentiële beroepsbevolking werkzaam is. Dit aandeel is even groot als in 2004. Hoewel er in absolute aantallen een lichte stijging was te zien (tabel 1) is er relatief gezien geen sprake van een toename van het aandeel (niet) werkzame personen. Onder de 18-24 jarigen en de 35-44 jarigen is wel een lichte stijging te zien in het aandeel werkzame mensen. Bij de 55-plussers is daarentegen een daling te zien in het aandeel werkzame personen. In 2004 was veertig procent van de 55-plussers werkzaam, dit jaar is dat gedaald tot een derde.

Tabel 2. Potentiële beroepsbevolking naar leeftijd

Leeftijd:	2007		2004	
	Niet werkzaam	Werkzaam	Niet werkzaam	Werkzaam
18-24 jaar	45% (44%)	55% (56%)	52%	48%
25-34 jaar	22% (22%)	78% (78%)	22%	78%
35-44 jaar	22% (22%)	78% (78%)	28%	72%
45-54 jaar	26% (27%)	74% (73%)	26%	74%
55-64 jaar	68% (69%)	32% (31%)	60%	40%
Totaal	34% (34%)	66% (66%)	35%	65%

Bron: Bewonersonderzoek 2007 en 2004

Wanneer naar het aandeel werkzame personen in de verschillende leeftijdsgroepen wordt gekeken dan is te zien dat het aandeel werkzame personen onder de 55-64 en 18-24 jarigen het kleinste is. Van de 18-24 jarigen is iets meer dan de helft werkzaam en bij de 55-64 jarigen is dat een derde. Bij de andere drie leeftijdsgroepen ligt dit aandeel aanzienlijk hoger, daar werkt ongeveer driekwart van de mensen.

2.3. Geslacht

Wat betreft het aandeel mannen en vrouwen dat werkzaam is, is er nauwelijks een verschil te zien met 2004. Driekwart van de mannen is werkzaam en bij de vrouwen ligt dat rond de zestig procent.

Tabel 3. Potentiële beroepsbevolking naar geslacht

Geslacht:	2007		2004	
	Niet werkzaam	Werkzaam	Niet werkzaam	Werkzaam
Mannen	25% (25%)	75% (75%)	24%	76%
Vrouwen	41% (41%)	59% (59%)	43%	57%
Totaal	34% (34%)	66% (66%)	35%	65%

Bron: Bewonersonderzoek 2007 en 2004

Van de vrouwen die niet werkzaam zijn, is het grootste deel werkzaam in het eigen huishouden, namelijk 46%. Ongeveer een tiende is scholiere/studente en een even groot aandeel is werkloos of ontvangt een AWW- of WAO-uitkering. Voor de niet-werkzame mannen geldt dat het grootste deel (32%) werkloos is of een AWW-of WAO-uitkering krijgt. Een kwart is scholier of student en ongeveer een vijfde is gepensioneerd.

2.4. Etniciteit

Het aandeel allochtonen in het bewonersonderzoek is vijftien procent. Dit is een redelijk representatieve weergave van de bevolking, in werkelijkheid is namelijk ongeveer 22 procent van de 18-64 jarigen allochtoon.

Opvallend in tabel 4 is dat het aandeel niet-werkzame personen onder de niet-westerse allochtonen aanzienlijk hoger ligt dan onder de autochtonen of de westers allochtonen. Van de niet-westerse allochtonen is de helft niet-werkzaam, terwijl dat bij de autochtonen en westerse allochtonen een derde is. Vergeleken met 2004 is er niet veel veranderd. Ook toen was het aandeel niet werkende personen onder de niet-westerse allochtonen het grootste. Het aandeel is echter wel iets afgenomen.

Tabel 4. Potentiële beroepsbevolking naar etniciteit

Etniciteit:	2007		2004	
	Niet werkzaam	Werkzaam	Niet werkzaam	Werkzaam
Autochtoon	32% (32%)	68% (68%)	31%	69%
Allochtoon, westers ¹	34% (32%)	66% (68%)	36%	64%
Allochtoon, niet-westers ²	51% (51%)	49% (49%)	58%	42%
Onbekend	26% (26%)	74% (74%)	44%	56%
Totaal	34% (34%)	66% (66%)	35%	65%

Bron: Bewonersonderzoek 2007 en 2004

¹ Allochtoon westers: Overige rijke landen die geen onderwerp zijn van achterstandsbeleid

- Europa (behalve Turkije), Noord-Amerika, Indonesië / voormalig Nederlands-Indië, Japan en Oceanië.

² Allochtoon, niet-westers: Overige landen, die potentieel doelgroep zijn van achterstandsbeleid

- Turkije, Afrika, Azië (behalve Indonesië / voormalig Nederlands-Indië en Japan) en Latijns-Amerika.

2.5. Opleidingsniveau

Aan de mensen is gevraagd welke opleiding ze met een diploma hebben afgerond. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de werkzame versus de niet-werkzame personen naar hoogst afgeronde opleiding. Uit de tabel blijkt dat naarmate het opleidingsniveau hoger ligt, ook het aandeel werkzame personen toeneemt. Van de mensen met een afgeronde hbo- of universitaire opleiding is meer dan tachtig procent werkzaam, terwijl dit bij de mensen zonder diploma of alleen met basisonderwijs een derde deel is.

Tabel 5. Potentiële beroepsbevolking naar opleidingsniveau

Opleidingsniveau:	2007		2004	
	Niet werkzaam	Werkzaam	Niet werkzaam	Werkzaam
Geen diploma/basisschool	68% (68%)	32% (32%)	70%	30%
Lbo	73% (73%)	27% (27%)	47%	53%
Mavo	44% (42%)	56% (58%)	36%	64%
Mbo	27% (27%)	73% (73%)	25%	75%
Havo/Vwo	44% (43%)	56% (57%)	47%	53%
Hbo/Wo	17% (17%)	83% (83%)	16%	84%
Onbekend	51% (54%)	49% (46%)	36%	64%
Totaal	34% (34%)	66% (66%)	35%	65%

Bron: Bewonersonderzoek 2007 en 2004

Een opmerkelijk verschil met 2004 is dat het aandeel werkzame personen met een lbo-opleiding in 2007 aanzienlijk lager ligt. Was in 2004 nog de helft van deze groep werkzaam, in 2007 is dit gedaald tot ongeveer dertig procent.

2.6. Startkwalificatie

Een startkwalificatie is officieel een opleiding op het niveau van de basisberoepsopleiding (niveau 2, t/m 2^e leerjaar) binnen het mbo of havo/vwo. Omdat het moeilijk te achterhalen is of mensen niveau 2 van het mbo hebben behaald is in het bewonersonderzoek alleen gevraagd naar de hoogst afgeronde opleiding. Vandaar dat in deze rapportage de grens voor het behalen van een startkwalificatie wordt gelegd bij het afronden van een complete mbo-opleiding.

Voor wat betreft het opleidingsniveau moet worden vermeld dat deze huidige begrenzing ten aanzien van de startkwalificatie niet zonder meer kan worden toegepast op in het verleden genoten opleidingen. Personen die bijvoorbeeld een lagere technische school hebben afgerond zijn ingedeeld in lbo. Het kan echter niet worden ontkend dat velen ervan functioneren op het niveau dat vergelijkbaar is aan een mbo of havo/vwo-niveau (de grens behorende bij een startkwalificatie). Het omgekeerde kan natuurlijk ook het geval zijn, dat mensen op een lager niveau functioneren dan hun behaalde opleidingsniveau. In hoofdstuk 3 wordt hier meer aandacht aan besteed.

In tabel 6 op de volgende pagina is te zien hoe geschoold de werkzame en niet-werkzame beroepsbevolking is. Van de niet-werkzame personen heeft in ieder geval een kleine meerderheid (54%) een startkwalificatie. Bij de werkzame personen ligt dat aandeel aanzienlijk hoger, daar heeft in ieder geval ruim tachtig procent een startkwalificatie. De term 'in ieder geval' wordt gebruikt, omdat mensen die niveau 2 van het mbo hebben behaald, maar de opleiding (nog) niet met een diploma hebben afgerond niet zijn meegeteld (zie toelichting hierboven).

Wanneer naar de totale potentiële beroepsbevolking wordt gekeken, blijkt dat driekwart van de mensen een startkwalificatie heeft.

Tabel 6. Potentiële beroepsbevolking naar startkwalificatie 2007 (incl. Bathmen)

Opleidingsniveau:	Niet-werkzaam		Werkzaam		Totaal	
Geen diploma/basisschool	18%		4%		9%	
Lbo	13%		2%		6%	
Mavo	12%	43%	8%	14%	9%	24%
Mbo	24%		33%		30%	
Havo/vwo	13%		9%		10%	
Hbo/Wo	17%	54%	43%	85%	34%	74%
Onbekend	3%		1%		2%	

Bron: Bewonersonderzoek 2007

In vergelijking met 2004 is het aandeel met een startkwalificatie toegenomen. Zowel bij de niet-werkzame als de werkzame personen ligt het aandeel met een startkwalificatie zeven tot acht procentpunt hoger. Bij de niet-werkzame personen is voornamelijk het aandeel zonder diploma of alleen basisonderwijs afgenomen en het aandeel met een mbo-diploma toegenomen. Bij de werkzame personen is het aandeel met een lbo-diploma afgenomen en is het aandeel met een hbo- of universitaire opleiding toegenomen.

2.7. Opleidingsniveau van de totale potentiële Deventer beroepsbevolking

In deze paragraaf wordt ingegaan op het opleidingsniveau van de totale potentiële beroepsbevolking in Deventer. Naast een algemeen overzicht wordt er ook gekeken naar het opleidingsniveau naar geslacht en etniciteit. Aan de hand van de hoogst afgeronde opleiding wordt bepaald of de mensen al dan niet een startkwalificatie hebben behaald. Net als in de vorige paragraaf wordt de grens voor het behalen van een startkwalificatie gelegd bij een afgeronde mbo of havo/vwo opleiding.

In tabel 7 is te zien dat in 2007 in ieder geval driekwart van de mensen een startkwalificatie heeft behaald. Het grootste deel van de mensen heeft of een mbo-opleiding of een hbo- of universitaire opleiding afgerond.

In vergelijking met 2004 is het aandeel dat een startkwalificatie heeft behaald toegenomen. Ten opzichte van het vorige bewonersonderzoek zijn er nu relatief gezien meer mensen met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding. Het aandeel mensen zonder diploma of met alleen basisonderwijs en de mensen met een lbo-diploma is daarnaast afgenomen (zie tabel 7).

Tabel 7. Opleidingsniveau potentiële beroepsbevolking

Opleidingsniveau:	2007*		2004	
Geen diploma/basisschool	9%		14%	
Lbo	6%		11%	
Mavo	9%	24%	8%	33%
Mbo	30%		26%	
Havo/Vwo	10%		11%	
Hbo/Wo	34%	74%	29%	66%
Onbekend	2%		1%	

* Wat betreft de resultaten van 2007 is er geen verschil te zien in de percentages inclusief en exclusief Bathmen.

Bron: Bewonersonderzoek 2007 en 2004

In onderstaande tabel wordt het opleidingsniveau uitgesplitst naar geslacht. Te zien is dat het aandeel mannen dat in ieder geval een startkwalificatie heeft behaald hoger ligt dan bij de vrouwen. Tachtig procent van de mannelijke beroepsbevolking heeft een startkwalificatie, terwijl dit bij de vrouwen zeventig procent is. Het verschil zit in het aandeel personen met een afgeronde mbo-opleiding. Bij de vrouwen ligt dit tien procentpunt lager dan bij de mannen.

Tabel 8. Opleidingsniveau potentiële beroepsbevolking naar geslacht

Opleidingsniveau:	Mannen		Vrouwen		Totaal	
Geen diploma/basisschool	8%		10%		9%	
Lbo	5%		7%		6%	
Mavo	5%	18%	12%	29%	9%	24%
Mbo	36%		26%		30%	
Havo/Vwo	10%		10%		10%	
Hbo/Wo	34%	80%	34%	70%	34%	74%
Onbekend	2%		1%		2%	

Bron: Bewonersonderzoek 2007

Vergeleken met 2004 is zowel bij de mannen als de vrouwen het aandeel met een startkwalificatie licht gestegen. Bij de mannen is het aandeel met tien procentpunt toegenomen en bij de vrouwen met acht procentpunt (zie tabel 9).

Tabel 9. Startkwalificatie potentiële beroepsbevolking naar geslacht

Opleidingsniveau:	2007				2004	
	Mannen		Vrouwen		Mannen	Vrouwen
Geen startkwalificatie	18%	(18%)	29%	(30%)	29%	36%
Wel startkwalificatie	80%	(80%)	70%	(68%)	70%	62%
Onbekend	2%	(2%)	1%	(2%)	1%	2%

Bron: Bewonersonderzoek 2007 en 2004

Wanneer het opleidingsniveau naar etniciteit wordt uitgesplitst, dan valt op dat een relatief groot aandeel niet-westerse allochtonen geen diploma heeft of alleen basisonderwijs heeft gevolgd. Dit aandeel ligt aanzienlijk hoger dan bij de autochtonen en westerse allochtonen. Wat betreft de andere opleidingsniveaus zijn de verschillen minder groot. Alleen het aandeel dat een hbo- of universitaire opleiding heeft afgerond ligt bij de niet-westerse allochtonen lager.

Tabel 10. Opleidingsniveau potentiële beroepsbevolking naar etniciteit

Opleidingsniveau:	Autochtoon		Allochtoon, westers		Allochtoon, niet westers		Totaal	
Geen diploma/basisschool	7%		4%		27%		9%	
Lbo	6%		9%		4%		6%	
Mavo	9%	22%	6%	19%	9%	40%	9%	24%
Mbo	30%		31%		31%		30%	
Havo/Vwo	11%		13%		7%		10%	
Hbo/Wo	35%	76%	35%	79%	20%	58%	34%	74%
Onbekend	2%		2%		2%		2%	

Bron: Bewonersonderzoek 2007

In onderstaande tabel is te zien dat voor zowel de autochtonen, als de westerse en niet-westerse allochtonen het aandeel met een startkwalificatie ten opzichte van 2004 is toegenomen. Met name bij de niet-westerse allochtonen is een positieve trend te zien. In 2004 had veertig procent van deze groep een startkwalificatie, terwijl dit in 2007 is gestegen tot ongeveer zestig procent. Bij de autochtonen en de westerse allochtonen is de stijging minder sterk.

Tabel 11. Startkwalificatie potentiële beroepsbevolking naar etniciteit

<i>Opleidingsniveau:</i>	2007						2004		
	Autochtoon		Allochtoon, westers		Allochtoon, niet-westers		Autochtoon	Allochtoon, westers	Allochtoon, niet-westers
geen startkwalificatie	22%	(23%)	19%	(22%)	40%	(40%)	30%	31%	58%
wel startkwalificatie	76%	(76%)	79%	(75%)	58%	(58%)	69%	66%	39%
onbekend	2%	(1%)	2%	(3%)	2%	(2%)	1%	3%	3%

Bron: Bewonersonderzoek 2007 en 2004

3. DE WERKZAME BEROEPSBEVOLKING NADER BELICHT

In dit hoofdstuk wordt de werkzame beroepsbevolking beschreven. Kenmerken die achtereenvolgens aan bod komen zijn opleidingsniveau, geslacht, leeftijd, beroep en werklocatie. De cijfers van 2007 worden vergeleken met die van 2004. Om een vergelijking mogelijk te maken worden van 2007 de cijfers zowel inclusief als exclusief Bathmen gepresenteerd³. De cijfers exclusief Bathmen worden in grijswaarden weergegeven.

3.1. De werkzame beroepsbevolking vergeleken door de jaren heen

Zoals in onderstaande tabel te zien is, is de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van 2000 gestegen, maar sinds 2002 lijkt het aantal werkzame personen te stagneren. In het opleidingsniveau is een positieve ontwikkeling waar te nemen: steeds meer mensen halen een startkwalificatie. Had in 2000 ruim zestig procent van de werkzame personen een startkwalificatie, in 2007 is dat gestegen tot ruim tachtig procent. Het aandeel met een afgeronde lbo-opleiding is afgenomen en het aandeel met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding is gestegen.

Tabel 12. Opleidingsniveau van de werkzame beroepsbevolking

	2007		2004	2002		2000	
		(38.000)					
Totale omvang	40.000	(38.000)	37.000	38.000		35.300	
Opleidingsniveau:							
Geen of alleen basisonderwijs	4%	(5%)	6%	6%		6%	
Lbo	2%	(2%)	9%	13%		14%	
Mavo	8%	14% (8%)	8%	23%	10%	29%	15%
Mbo	33%	(33%)	30%	29%		25%	
Havo/Vwo	9%	(9%)	9%	9%		11%	
Hbo/Wo	43%	85% (42%)	37%	76%	33%	71%	29%
Onbekend	1%	(1%)	1%				

Bron: Bewonersonderzoek 2007, 2004, 2002 en 2000

Wat betreft de participatie van vrouwen en mannen op de arbeidsmarkt is er door de jaren heen weinig veranderd. De participatie van mannen is nagenoeg gelijk gebleven en bij de vrouwen is het licht gestegen (zie tabel 13 op de volgende pagina). Bij de mannen heeft driekwart een betaalde baan van minimaal 12 uur en bij de vrouwen is dat circa zestig procent.

Wat betreft de participatie van de verschillende leeftijdsgroepen is te zien dat onder de 30-44 jarigen de meeste mensen werkzaam zijn. Bijna tachtig procent van deze groep heeft een betaalde baan voor minimaal 12 uur. Bij de 18-29 jarigen is dat bijna zeventig procent en bij de 45-64 jarigen iets meer dan de helft. Ten opzichte van voorgaande jaren is hier weinig in veranderd. Alleen de participatie van de 18-29 jarigen is licht gestegen.

³ Zie toelichting in de inleiding

Tabel 13. Werkzame beroepsbevolking naar geslacht en leeftijd

	2007		2004	2002	2000
Geslacht:					
Mannen	75%	(75%)	76%	81%	78%
Vrouwen	59%	(59%)	57%	57%	53%
Totaal	66%	(66%)	65%	69%	66%
Leeftijd:					
18-29 jaar	67%	(67%)	60%	62%	62%
30-44 jaar	77%	(77%)	74%	80%	77%
45+	55%	(54%)	59%	58%	56%
Totaal	66%	(66%)	65%	69%	66%

Bron: Bewonersonderzoek 2007, 2004, 2002 en 2000

3.2. Beroep

In deze paragraaf wordt het beroep van de werkzame beroepsbevolking nader belicht. Aan de werkzame personen is gevraagd wat de hoofdactiviteit is van het bedrijf of instelling waar ze werken en wat voor een soort functie ze uitvoeren en op welk niveau.

Wat betreft de hoofdactiviteit van het bedrijf of instelling blijkt uit tabel 14 dat het grootste deel, een vijfde van de werkzame personen, in de gezondheids- of welzijnssector werkzaam is. Daarnaast zijn de financiële en zakelijke dienstverlening, productie- en industrie en openbaar bestuur en onderwijs relatief sterk vertegenwoordigde sectoren.

Tabel 14. Sectoren waarin de werkzame beroepsbevolking werkt

	2007		2004
Land- en tuinbouw	2%	(2%)	3%
Productie- en industrie	12%	(13%)	13%
Bouw of installatiebedrijf	6%	(6%)	6%
Reparatiebedrijf of groot- en kleinhandel	3%	(3%)	9%
Horeca	3%	(3%)	4%
Vervoer, opslag of communicatie	5%	(5%)	3%
Financiële en zakelijke dienstverlening	14%	(14%)	17%
Openbaar bestuur en onderwijs	11%	(11%)	10%
Gezondheids- of welzijnssector	22%	(23%)	22%
Cultuur of overige dienstverlening	5%	(5%)	10%
Overig	16%	(15%)	3%

Bron: Bewonersonderzoek 2007 en 2004

Ten opzichte van het vorige bewonersonderzoek in 2004 is het aandeel dat werkzaam is bij een reparatiebedrijf of groot- en kleinhandel of in de sector cultuur of overige dienstverlening afgenomen. Daarentegen is er een relatief sterke stijging te zien in de beroepen behorend tot de categorie overig. Vanwege de uiteenlopende sectoren kan deze categorie echter niet nader worden gedefinieerd.

Het soort functie en het niveau waarop de functie wordt vervuld zijn in tabel 15 op de volgende pagina aan elkaar gekoppeld. Te zien is dat bijna alle werkzame personen een functie op middelbaar of hoger niveau vervullen. Slechts zes procent vervult een functie op lager niveau. Dit is opmerkelijk omdat uit tabel 12 bleek dat veertien procent van de werkzame personen geen startkwalificatie heeft gekregen door middel van een afgeronde mbo- of havo/vwo opleiding. Blijkbaar is ongeveer de helft van deze groep door middel van cursussen/opleidingen of werkervaring toch op het niveau van een

startkwalificatie gekomen. Deze constatering wordt bevestigd door het feit dat veertig procent van de werkzame personen zonder startkwalificatie aangeeft dat ze denken dat ze via hun werk en/of vrije tijdsactiviteiten een hoger opleidingsniveau hebben verworven. Bij de personen met een startkwalificatie ligt dit aandeel lager, rond de twintig procent.

De functies die men vervult lopen uiteen. Bij de middelbare beroepen zijn de technische functies het sterkst vertegenwoordigd, maar het verschil met de andere soorten functies is relatief klein. Bij de hogere beroepen scoren de commerciële functies het hoogst, maar ook hier geldt dat de verschillen klein zijn.

Tabel 15. Beroepen en niveau werkzame beroepsbevolking

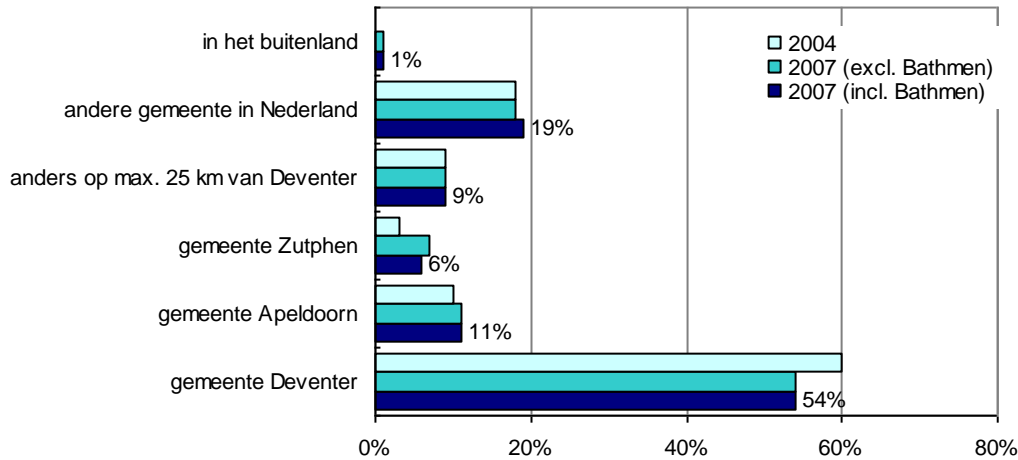
	2007				2004	
Lagere technische beroepen	1%		(*)			2%
Lagere verzorgende beroepen	1%		(1%)			2%
Overige lagere beroepen	4%	6%	(4%)	(5%)		4% 8%
Middelbare commerciële beroepen	2%		(2%)			2%
Middelbare detailhandel	4%		(4%)			5%
Middelbare verzorgende beroepen	7%		(7%)			7%
Middelbare technische beroepen	10%		(10%)			8%
Middelbare administratieve beroepen	7%		(8%)			12%
Overige middelbare beroepen	15%	45%	(15%)	(46%)		13% 47%
Hogere bestuurlijke beroepen	3%		(3%)			2%
Hogere verzorgende beroepen	2%		(2%)			3%
Hogere medische beroepen	3%		(2%)			4%
Hogere beroepen onderwijs	7%		(7%)			4%
Hoger administratieve beroepen	3%		(3%)			5%
Hogere technische beroepen	6%		(6%)			6%
Hogere commerciële beroepen	8%		(9%)			7%
Overige hogere beroepen	17%	49%	(17%)	(49%)		14% 45%

Bron: Bewonersonderzoek 2007 en 2004

Vergeleken met 2004 er weinig veranderd in de beroepen en het niveau waarop het beroep wordt uitgeoefend. Het aandeel hogere beroepen is iets toegenomen ten koste van het aandeel lagere en middelbare beroepen.

3.3. Woon-werkverkeer

Van de werkzame beroepsbevolking heeft 93 procent een vaste werklocatie. Aan deze mensen is gevraagd in welke gemeente ze werkzaam zijn. Uit figuur 1 op de volgende pagina blijkt dat van de mensen met een vast werkadres een kleine meerderheid in de gemeente Deventer werkt. Dit aandeel is in vergelijking met 2004 iets afgenomen. Een vijfde van de mensen is in een andere gemeente in Nederland (buiten de regio) werkzaam. De verschillen met de werklocatie in 2004 zijn relatief klein. Naar leeftijd uitgesplitst zijn er enkele verschillen te zien in de werklocatie. Het aandeel 18-29 jarigen dat in de gemeente Zutphen werkt is bovengemiddeld. Voor de 30-44 jarigen geldt dat voor het aandeel dat buiten de regio werkzaam is. Ten slotte werkt van de 45-64 jarigen een bovengemiddeld aandeel in Deventer of de gemeente Apeldoorn. Ook naar geslacht zijn er verschillen te zien. Vrouwen werken vaker in de gemeente Deventer, terwijl mannen vaker buiten de regio werken.

Figuur 1. Werklocatie werkzame beroepsbevolking

Bron: Bewonersonderzoek 2007 en 2004

Op de vraag wat het belangrijkste vervoermiddel is waarmee de mensen meestal tussen hun woon- en werkadres reizen antwoordt een kleine meerderheid de auto of motor. Dit ligt iets hoger dan in 2004, maar ook toen was de auto/motor het meest gebruikte vervoermiddel. Op de tweede plaats komt de fiets/bromfiets of scooter. In 2004 gebruikten relatief meer mensen één van deze vervoermiddelen om op hun werk te komen (zie tabel 16).

Tabel 16. Vervoermiddel om naar de werkplek te komen

	2007		2004
Auto/motor	58%	(58%)	51%
Fiets/bromfiets/scooter	27%	(27%)	34%
Openbaar vervoer	9%	(10%)	10%
N.v.t., werkt thuis of gaat te voet	5%	(5%)	5%

Bron: Bewonersonderzoek 2007 en 2004

Net als bij de werklocatie zijn er bij het gebruikte vervoermiddel verschillen te zien tussen mannen en vrouwen. Vrouwen gaan vaker op de fiets naar het werk en mannen vaker met de auto. Dit hangt samen met het feit dat mannen vaker buiten de regio werken en vrouwen vaker in Deventer zelf. Tussen de leeftijdsgroepen zijn de verschillen in het gebruikte vervoersmiddel klein. Over het algemeen geldt dat de 30-44 jarigen iets vaker met de auto gaan dan de andere twee leeftijdsgroepen en dat deze twee groepen vaker met het openbaar vervoer gaan.

Forensisme

Zoals in figuur 1 al werd aangegeven werkt 54% van de werkzame beroepsbevolking in Deventer en het overige deel (46%) buiten Deventer. Als dit wordt afgezet tegen het aantal arbeidsplaatsen in Deventer dan blijkt dat de helft van de arbeidsplaatsen door Deventenaren zelf wordt opgevuld. De andere helft wordt opgevuld door mensen die buiten Deventer wonen.

Tabel 17. Werklocatie werkzame beroepsbevolking, absoluut en procentueel

	2007				2004	
Werkzame beroepsbevolking:	40.000		(38.000)		37.000	
Woont en werkt in Deventer	21.600	54%	(20.520)	(54%)	22.200	60%
Woont in Deventer, werkt buiten Deventer	18.400	46%	(17.480)	(46%)	14.800	40%
Aantal arbeidsplaatsen:	43.600		(42.400)*		42.500	
Woont en werkt in Deventer	21.600	50%	(20.520)	(48%)	22.200	52%
Woont buiten Deventer, werkt in Deventer	22.000	50%	(21.880)	(52%)	20.300	48%

* Het aantal arbeidsplaatsen exclusief Bathmen is als volgt berekend: totaal aantal arbeidsplaatsen Deventer in 2007 (dus incl. Bathmen) min het aantal arbeidsplaatsen in Bathmen in 2007 min het aantal arbeidsplaatsen in de landbouw in Bathmen. Het aantal arbeidsplaatsen in de landbouw is gebaseerd op de landbouw telling van 2004. Van 2007 zijn er namelijk geen landbouw tellingen op het niveau van Bathmen.

Bron: Bewonersonderzoek 2007 en 2004

In vergelijking met twee jaar geleden is het aandeel dat in Deventer woont en werkt iets afgenomen. Dit is ook terug te zien in het aandeel arbeidsplaatsen dat door Deventenaren wordt opgevuld, in vergelijking met 2004 is dat iets afgenomen.

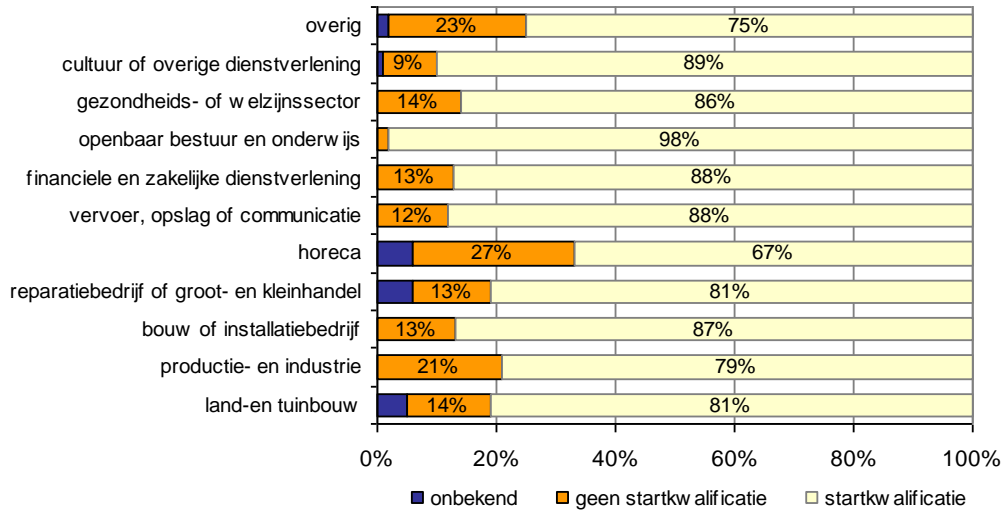
3.4. Opleidingsniveau per sector

In deze paragraaf wordt het huidige opleidingsniveau en het al dan niet hebben behaald van een startkwalificatie van de werkzame beroepsbevolking in beeld gebracht. Onderstaande tabel laat zien dat het opleidingsniveau per sector verschilt. In de sectoren productie- en industrie, horeca en overige sectoren is het aandeel zonder startkwalificatie het hoogste. In alle drie de sectoren heeft echter een ruime meerderheid van de personen wel een startkwalificatie. In de sector openbaar bestuur en onderwijs hebben relatief gezien de meeste mensen een startkwalificatie, slechts één procent heeft geen startkwalificatie. Met uitzondering van de drie eerder genoemde sectoren ligt in de andere sectoren het aandeel met een startkwalificatie rond de 85 en 90 procent.

Tabel 18. Beroepssectoren en opleidingsniveau

Hoofdactiviteit organisatie:	geen start- kwalificatie	havo/ vwo/ mbo			onbekend	
		hbo/wo				
land-en tuinbouw	14%	63%	18%	5%	100%	
productie- en industrie	21%	44%	35%	0%	100%	
bouw of installatiebedrijf	13%	75%	12%	0%	100%	
reparatiebedrijf of groot- en kleinhandel	13%	71%	11%	6%	100%	
horeca	27%	68%	0%	6%	100%	
vervoer, opslag of communicatie	12%	65%	23%	0%	100%	
financiële en zakelijke dienstverlening	13%	25%	62%	0%	100%	
openbaar bestuur en onderwijs	2%	22%	76%	0%	100%	
gezondheids- of welzijnssector	14%	46%	40%	0%	100%	
cultuur of overige dienstverlening	9%	34%	55%	1%	100%	
anders, namelijk	23%	34%	41%	2%	100%	
totaal	15%	42%	43%	1%	100%	

Figuur 2. Behaalde startkwalificatie van de werkzame beroepsbevolking per sector

Bron: Bewonersonderzoek 2007

3.5. Verkregen niveau door werk

De voorgaande beschrijvingen in dit hoofdstuk over het opleidingsniveau zijn gebaseerd op de hoogst afgeronde opleiding. Zoals eerder aangegeven is het niveau waarop men werkt vaak hoger dan waar men in eerste instantie een opleiding voor heeft gevolgd. In deze paragraaf wordt weergegeven op welk niveau men door middel van werkervaring en/of vrijetijdsactiviteiten terecht is gekomen.

Van de werkzame beroepsbevolking denkt een vijfde dat ze een hoger opleidingsniveau heeft verworven dan waarvoor ze in eerste instantie zijn opgeleid. 65 procent geeft aan geen hoger niveau te hebben verworven en de overige 15 procent weet het niet.

Van de totale werkzame beroepsbevolking die in eerste instantie geen startkwalificatie hadden gehaald, denkt vier procent dat ze via het werk of vrijetijdsactiviteiten alsnog een startkwalificatie hebben verkregen. Van de mensen met een afgeronde mbo-, havo- of vwo-opleiding denkt vijftien procent nu het niveau van hbo/wo te hebben bereikt (zie figuur 3).

Figuur 3. Verkregen niveau en startkwalificatie door werkervaring*

Opleidingsniveau:	Huidig niveau:					
	Geen of alleen basisonderwijs	Lbo	Mavo	Mbo	Havo/Vwo	Hbo/Wo
Geen of alleen basisonderwijs	8%			Startkwalificatie 3%	Startkwalificatie 1%	
Lbo						
Mavo						
Mbo				Startkwalificatie 19%	Startkwalificatie 15%	
Havo/Vwo						
Hbo/Wo					Startkwalificatie 40%	

* De som van de percentages is niet gelijk aan 100 procent. Dit komt omdat de categorieën 'overig' en 'onbekend' niet in de figuur worden weergegeven.

Bron: Bewonersonderzoek 2007

In onderstaande tabel worden de percentages van de hoogst afgeronde opleiding vergeleken met de mening van respondenten over hun huidige behaalde niveau door ervaring. Zoals uit figuur 3 ook al naar voren kwam is een deel van de mensen die in eerste instantie geen startkwalificatie hadden behaald, van mening dat ze die nu via werkervaring wel hebben verworven. Had in eerste instantie veertien procent van de werkzame beroepsbevolking geen startkwalificatie, door werkervaring is dit gedaald tot acht procent. Opvallend in de figuur is dat relatief veel mensen denken een hoger niveau te hebben verworven, maar onbekend is welk niveau ze hebben bereikt. Dit geldt voornamelijk voor de mensen die in eerste instantie een mbo-diploma hadden.

Tabel 19. Genoten opleidingsniveau werkzame beroepsbevolking en behaald niveau door ervaring*

	2007				2004			
	diploma		ervaring		diploma		ervaring	
Geen of alleen basisonderwijs	4%		3%		6%		3%	
Lager beroepsonderwijs	2%		1%		9%		4%	
Mavo	8%	14%	4%	8%	8%	23%	3%	10%
Middelbaar beroepsonderwijs	33%		16%		30%		24%	
Havo / Vwo	9%		6%		9%		8%	
Hbo / Wo	43%	85%	56%	78%	37%	76%	57%	89%
Onbekend	1%		14%		1%		1%	

* Wat betreft de resultaten van 2007 is er geen verschil te zien in de percentages inclusief en exclusief Bathmen.

Bron: Bewonersonderzoek 2007 en 2004

Vergeleken met 2004 is er nauwelijks iets veranderd in het niveau dat de mensen door werkervaring hebben behaald. Het aandeel dat door ervaring een startkwalificatie hebben verworven lijkt ten opzichte van 2004 lager te liggen, maar dit komt omdat in 2007 relatief meer mensen niet weten wat voor niveau ze hebben bereikt.

3.6. Huidige scholing en opleidingsniveau

In de vorige paragraaf is aan bod gekomen of mensen door ervaring een hoger niveau hebben bereikt. In deze paragraaf komen de mensen aan bod die op dit moment door een cursus of een opleiding een hoger niveau willen bereiken en eventueel bezig zijn om een startkwalificatie te halen. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat de gepresenteerde cijfers in deze paragraaf geen nieuwe stand van zaken weergeeft. Het volgen van een opleiding of cursus op dit moment garandeert niet dat mensen uiteindelijk ook deze opleiding afronden. Er is immers naar alle waarschijnlijkheid een zekere mate van uitval.

Op dit moment volgt een vijfde van alle werkzame personen een cursus of een opleiding. Hiervan volgt driekwart parttime een cursus en een kwart volgt een dagopleiding. Uit tabel 20 blijkt dat het grootste deel bezig is met het behalen van een diploma op het niveau minimaal behorend bij een startkwalificatie.

Tabel 20. Niveau van huidige cursus/opleiding werkzame beroepsbevolking

	2007		2004
		(%)	
Lager beroepsonderwijs	0%	(0%)	3%
Mavo	2%	(2%)	2%
Middelbaar beroepsonderwijs	26%	(26%)	30%
Havo / Vwo	6%	(6%)	5%
Hbo / Wo	57%	(56%)	48%
Anders	5%	(5%)	7%
Onbekend	4%	(4%)	5%

Bron: Bewonersonderzoek 2007 en 2004

Wanneer het niveau van de huidige opleiding of cursus wordt afgezet tegen de hoogst afgeronde opleiding (opleidingsniveau), dan blijkt dat 37% een cursus of opleiding volgt die hoger is gekwalificeerd dan het opleidingsniveau. Van de mensen die in eerste instantie geen startkwalificatie hadden gehaald, is 12% bezig deze alsnog via de huidige opleiding/cursus te verkrijgen. Als er vanuit gegaan wordt dat iedereen de huidige opleiding of cursus afrondt, dan heeft straks twee procent van de werkzame beroepsbevolking geen startkwalificatie.

Van de mensen met een afgeronde mbo-, havo- of vwo-opleiding denkt een kwart het niveau van hbo/wo te bereiken.

Figuur 4. Huidige opleiding en het behalen van een startkwalificatie

Opleidingsniveau:	Niveau huidige opleiding:			Mbo	Havo/Vwo	Hbo/Wo
	Geen of alleen basisonderwijs	Lbo	Mavo			
Geen of alleen basisonderwijs	2%			Startkwalificatie 11%		Startkwalificatie 1%
Lbo						
Mavo						
Mbo				Startkwalificatie 18%		Startkwalificatie 25%
Havo / Vwo						
Hbo / Wo				Startkwalificatie 7%		Startkwalificatie 29%